

Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru

Llwybr Dysgu Cymraeg

MYNEDIAD Y GOGLEDD

dysgucymraeg.cymru
learnwelsh.cymru

Croeso i'r Ardd Fotaneg!

Pecyn gweithgareddau Cymraeg i ddysgwyr lefel Mynediad ydy hwn. Gobeithio bydd yn eich helpu chi i fwynhau diwrnod llawn yn yr Ardd. Mi fydd pob set o weithgareddau'n cymryd tua 10 munud. Ond does dim rhaid gwneud pob gweithgaredd!

Welcome to the Botanic Garden!

This is a Welsh activity pack for Entry level learners. Hopefully it will help you to enjoy a full day in the Garden. Each set of activities will take you around 10 minutes, but you don't have to complete every one!

Mae'r gweithgareddau yn y llefydd yma:

- Y Brif Fynedfa a'r Rhodfa
- Y Tŷ Gwydr Mawr
- Gardd Wallace a'r Tŷ Melyn
- Neuadd yr Apothecari a Gardd yr Apothecari
- Yr Ardd Ddeu-fur, Yr Ardd Japaneaidd,
- Gardd 'Tyfu'r Dyfodol', Yr Ardd Wenyn
- Llwybrau'r Ardd

Mae 'na adran **Siaradwch** ar ddiwedd pob rhan os dach chi yma efo rhywun arall, neu efo grŵp.

The activities are in these locations:

- *The Main Entrance and The Broadwalk*
- *The Great Glasshouse*
- *Wallace Garden and Tŷ Melyn*
- *Apothecary Hall and Apothecary Garden*
- *The Double Walled Garden, The Japanese Garden, 'Growing the Future' Garden, The Bee Garden*
- *The Garden Walk*

*There is a **Siaradwch** section at the end of each part if you're here with someone else or with a group.*

Taflenni (leaflets) i'ch helpu chi:

Useful leaflet to help you:

- Map

Geirfa i'ch helpu chi:**Useful vocabulary:****Enwau benywaidd / Feminine nouns:**

coeden (coed)	tree(s)
nant (nentydd)	stream(s)

Enwau gwrywaidd / Masculine nouns:

aderyn (adar)	bird(s)
blodyn (blodau)	flower(s)
bwrdd (byrddau) gwybodaeth	information board(s)
cerflun(iau)	sculpture(s)
cwch (cychod) gwenyn	bee hive(s)
cwch (cychod) hwylio	sailing boat
gris(iau)	step(s)
llwyn(i)	shrub(s)
llyn(noedd)	lake(s)
mêl	honey
Môr Canoldir	Mediterranean (Sea)
panel (paneli) gwybodaeth	information panel(s)
planhigyn (planhigion)	plant(s)
plasty (plastai)	manor-house

Berfenwau / Verb-nouns:

tyfu	to grow
ymweld â	to visit

Arall / Other:

ar y chwith	on the left
ar y dde	on the right
fel arfer	usually
yn y canol	in the middle
yr Ynysoedd Dedwydd	the Canaries / Canary Islands

Y BRIF FYNEDFA A'R RHODFA

THE MAIN ENTRANCE AND THE BROADWALK

1. Edrychwch o gwmpas y Brif Fynedfa, yna cerwch i fyny'r Rhodfa. Cysylltwch y geiriau â'r llun cywir bob tro.

Look around the Main Entrance, then go up the Broadwalk. Link the words with the correct picture each time.

- i. Y Brif Fynedfa
- ii. cerflun dŵr y Brif Fynedfa
- iii. le talu i ddŵad i mewn
- iv. llyn
- v. dŵr yn mynd i lawr grisiau
- vi. pwll dŵr 'Cylch Penderfyniad'
- vii. Craig yr Oesoedd
- viii. Y Tŷ Gwydr Mawr

Y BRIF FYNEDFA A'R Y RHODFA

THE MAIN ENTRANCE AND THE BROADWALK

2. Mae'r cwestiynau yma am y panel gwybodaeth 'Craig yr Oesoedd'.

*These questions are about the **Craig yr Oesoedd** information panel.*

Mae 'na lun bachgen ar banel gwybodaeth **Craig yr Oesoedd**.

- i. Be ydy enw'r bachgen?
- ii. Be ydy oed y bachgen?
- iii. Be ydy gwaith y bachgen?

Siaradwch:

- Sut mae'r tywydd heddiw?
- Be dach chi'n hoffi ar y Rhodfa?
- Sgynnoch chi ardd? Dach chi'n hoffi garddio?

Atebion:

- 1. i. (c); ii. (dd); iii. (e); iv. (b); v. (a); vi. (ch); vii. (f); viii. (d)
- 2. i. Enw: David Dan Evans; ii. Oed: 13; iii. Gwaith: Byti Glöwr.

Y Tŷ GWYDR MAWR

THE GREAT GLASSHOUSE

1. Cerwch o gwmpas y Tŷ Gwydr Mawr. Rhowch gylch o gwmpas y pethau dach chi'n medru eu gweld.

Go around the Great Glasshouse. Circle the things you can see.

blodau

caffi

gwely

dail

sinema

bwrdd

coed

pont

cadair

dŵr

car

bin

Y Tŷ GWYDR MAWR

THE GREAT GLASSHOUSE

2. Llenwch y tabl yma. Rhowch enwau'r planhigion os dach chi isio.

Complete this table, giving the plants' names if you wish.

Beth?	Ardal? (Area) e.e. Chile, Awstralia	Enwau'r planhigion
blodau melyn		
blodau coch		
blodau glas		
blodau gwyn		
blodau porffor		
blodau pinc		
dail gwyrdd		
dail llwyd		

Siaradwch:

- Dach chi wedi bod yn ardal y Môr Canoldir, Awstralia, Califfornia, yr Ynysoedd Dedwydd, Chile, neu Dde Affrica?
- Be dach chi'n hoffi yn y Tŷ Gwydr Mawr?
- Sgynnoch chi dŷ gwydr? Be dach chi'n dyfu (*grow*) yno?

Atebion:

1. Ddim yn y Tŷ Gwydr Mawr: gwely, sinema, car (Mae 'na gadair a bwrdd yn y cafffi.)

GARDD WALLACE A'R Tŷ MELYN

WALLACE GARDEN AND Tŷ MELYN

1. Cerwch o gwmpas Gardd Wallace a hefyd tu allan i'r Tŷ Melyn. Rhowch gylch o gwmpas y pethau dach chi'n eu gweld. Be sy ddim yno?

Go around the Wallace garden and also outside Tŷ Melyn. Circle the things you see. What isn't there?

llun Wallace

fffenest

drws

patio

lluniau blodau

plac i Alice Abadam

coeden

planhigion

llun gwraig Wallace

siâp DNA

wal

lle i eistedd

GARDD WALLACE A'R Tŷ MELYN

WALLACE GARDEN AND Tŷ MELYN

2. Edrychwch ar y bwrdd gwybodaeth sy'n dangos ystafelloedd Neuadd Middleton, yna darllenwch y brawddegau yma. Cywir neu Anghywir?

Look at the information board showing the rooms of Middleton Hall, then read these sentences. True or False?

Dach chi'n cofio?

ar y dde – *on the right*; ar y chwith – *on the left*; yn y canol – *in the middle*

- i. Mae'r Ystafell Frecwast ar y chwith.
- ii. Mae'r Llyfrgell ar y chwith.
- iii. Mae'r Grisiau ar y dde.
- iv. Mae'r Ystafell Fwyta yn y canol.
- v. Roedd Ystafell Ymneilltuo (*Drawing Room*) yn Neuadd Middleton.
- vi. Roedd pobl yn medru gweld Tŵr Paxton o'r Ystafell Frecwast.

Siaradwch:

- Dach chi wedi ymweld â thŷ mawr neu blasty (*manor-house*)? Lle a phryd?
- Oeddech chi'n gwybod am Wallace cyn heddiw?

Atebion:

1. Does 'na ddim: patio, llun gwraig Wallace.
2. i. Cywir; ii. Anghywir; iii. Anghywir; iv. Cywir; v. Cywir; vi. Cywir.

NEUADD YR APOTHECARI A GARDD YR APOTHECARI

APOTHECARY HALL AND APOTHECARY GARDEN

**1. Cerwch o gwmpas Neuadd yr Apothecari a llenwch y tabl yma.
Dydy rhai geiriau ddim yn y cwrs ond darllenwch nhw'n uchel - maen
nhw'n debyg iawn i'r geiriau Saesneg.**

Go around the Apothecary Hall and complete this table. Some words are not in the course, but if you read them aloud, you will find that they are very similar to the English words.

Oes ...?	Oes	Nac Oes
cadair		
potel		
cwpwrdd		
llyfr		
cloc		
potyn		
cyfrifiadur		
tabled		
basged		
brechdan		
ffrâm		
cownter		

NEUADD YR APOTHECARI A GARDD YR APOTHECARI

APOTHECARY HALL AND APOTHECARY GARDEN

2. Rhowch y ddeialog yn Neuadd yr Apothecari yn y drefn gywir:

Arrange the dialogue in Apothecary Hall in the correct order:

A: Oes, wrth gwrs. Mae gynnon ni ffisig.

B: Pum punt? Dyma chi.

A: Pum punt.

B: Faint ydy pris y ffisig?

A: Bore da, sut dach chi?

B: Sgynnoch chi rywbeth i helpu?

A: Diolch yn fawr.

B: O, dw i'n sâl. Mae gen i beswch.

A: O, mae'n ddrwg gen i glywed.

A: Bore da, sut dach chi?

B:

A:

B:

A:

B:

A:

B:

A:

NEUADD YR APOTHECARI A GARDD YR APOTHECARI

APOTHECARY HALL AND APOTHECARY GARDEN

3. Dach chi'n sâl! Chwiliwch am blanhigion i'ch helpu chi yng Ngardd yr Apothecari:

You're ill! Look for plants to help you in the Apothecary Garden:

Beth sy'n bod?	Planhigyn i'ch helpu chi:
Mae gen i bigyn clust.	
Mae gen i ddolur gwddw.	
Mae gen i beswch.	
Mae gen i boen bol.	

Siaradwch:

- Be ydy eich hoff eitem yn Neuadd yr Apothecari?
- Be ydy eich hoff beth yng Ngardd yr Apothecari – planhigyn, neu gerflun, ella?

Atebion:

1. Nac oes: cyfrifiadur, brechdan. 2. A: Bore da, sut dach chi? / B: O, dw i'n sâl. Mae gen i beswch. / A: O, mae'n ddrwg gen i glywed. / B: Oes gynnoch chi rywbeth i helpu? / A: Oes, wrth gwrs. Mae gynnion ni ffigis. / B: Faint ydy pris y ffigis? / A: Pum punt. / B: Pum punt? Dyma chi. / A: Diolch yn fawr.

YR ARDD DDEU-FUR, YR ARDD JAPANEAIDD, GARDD 'TYFU'R DYFODOL', YR ARDD WENYN

THE DOUBLE WALLED GARDEN, THE JAPANESE GARDEN, 'GROWING THE FUTURE' GARDEN, THE BEE GARDEN

1. Cerwch o gwmpas yr Ardd Ddeu-fur, yr Ardd Japaneaidd, Gardd 'Tyfu'r Dyfodol' a'r Ardd Wenyn. Ticiwch y pethau dach chi'n eu gweld.

Go around the Double Walled Garden, the Japanese Garden, 'Growing the Future' Garden, the Bee Garden. Tick the things you see.

Yr Ardd Ddeu-fur – Dach chi'n medru gweld?

	Ydw	Nac ydw
pwll dŵr		
wal		
tŷ gwydr		
cadair		
coed		
afon		
bwrdd gwybodaeth		

YR ARDD DDEU-FUR, YR ARDD JAPANEAIDD, GARDD 'TYFU'R DYFODOL', YR ARDD WENYN

THE DOUBLE WALLED GARDEN, THE JAPANESE GARDEN, 'GROWING THE FUTURE' GARDEN, THE BEE GARDEN

Yr Ardd Japaneaidd – Dach chi'n medru gweld?

	Ydw	Nac ydw
gardd de		
pont		
gardd sych		
dŵr		

Gardd 'Tyfu'r Dyfodol' – Dach chi'n medru gweld?

	Ydw	Nac ydw
tŷ gwydr		
lle i eistedd		
planhigion		
blodau/llun o flodau		
cwch gwenyn		
ffrwythau/llun o ffrwythau		
bwrdd gwybodaeth		

YR ARDD DDEU-FUR, YR ARDD JAPANEAIDD, GARDD 'TYFU'R DYFODOL', YR ARDD WENYN

THE DOUBLE WALLED GARDEN, THE JAPANESE GARDEN, 'GROWING THE FUTURE' GARDEN, THE BEE GARDEN

Yr Ardd Wenyn – Dach chi'n medru gweld?

	Ydw	Nac ydw
cwch gwenyn		
gwenyn yn hedfan		
gwenyn yn mynd i mewn i'r cwch		
potiau mêl (<i>honey</i>)		

YR ARDD DDEU-FUR, YR ARDD JAPANEAIDD, GARD D 'TYFU'R DYFODOL', YR ARDD WENYN

THE DOUBLE WALLED GARDEN, THE JAPANESE GARDEN, 'GROWING THE FUTURE' GARDEN, THE BEE GARDEN

2. Llenwch y bylchau yn y brawddegau yma.

Fill the gaps in these sentences.

i. Mae'r Ardd Ddeufur mewn rhan (part).
dwy **tair** **pedair**

ii. Mae 'na yn yr Ardd Japaneaidd.
gadair **bont** **ffordd fawr**

iii. Dach chi'n medru prynu yn y siop.
mêl **gwenyn** **cwch gwenyn**

iv. Does 'na ddim yn yr Ardd Japaneaidd.
coed **tŷ gwydr** **pont**

v. Mae 'na yng Ngardd 'Tyfu'r Dyfodol'.
goed mawr **goed ffrwythau** **gwch gwenyn**

Siaradwch:

- Be dach chi'n hoffi yn yr Ardd Ddeufur a Gardd 'Tyfu'r Dyfodol'?
- Dach chi wedi bod mewn Gardd Japaneaidd o'r blaen? Pryd a lle?
- Dach chi'n hoffi mêl? Dach chi'n nabod rhywun sy'n cadw gwenyn?

Atebion:

1. Nac ydw: Yr Ardd Ddeu-fur: afon; Gardd 'Tyfu'r Dyfodol': cwch gwenyn; Yr Ardd Wenyn: mêl (ond mae mêl yn y siop); ella, os dach chi'n dŵad i'r ardd yn gaeaf: gwenyn yn hedfan, gwenyn yn mynd i mewn i'r cwch.

2. i. pedair; ii. bont; iii. mêl; iv. tŷ gwydr; v. goed ffrwythau.

LLWYBRAU'R ARDD

GARDEN WALKS

1. Cerwch ar hyd Llwybrau'r Ardd ac edrychwch ar y byrddau gwybodaeth. Cysylltwch enw'r bwrdd gwybodaeth â'r lluniau cywir.

Go on the Garden Walks and look at the information boards.

Link the name of the information board with the correct pictures.

i. Llyn Uchaf	a) anifeiliaid ac adar
ii. Llyn Canol	b) hen lun: plentyn bach, ci, cwch hwyllo
iii. Llyn Mawr	c) gwaith adeiladu a hen lun
iv. Llyn Felin Gât	ch) llun yr Ardd o'r awyr (<i>air</i>)
v. Y Rhaeadr Ffyrnig (<i>Roaring Waterfall</i>)	d) diagram, gwaith adeiladu a hen lun

Siaradwch:

- Be ydy eich hoff ran (*favourite part*) o Lwybrau'r Ardd?
- Dach chi'n hoffi mynd allan i gerdded? Lle dach chi'n mynd fel arfer?
- Oes 'na lyn wrth ymyl eich cartref chi? Dach chi'n mynd yno weithiau?

Atebion:

1. i. ch); ii. a); iii. b); iv. d); v. c).

Lluniau: Aled Llywelyn, Tim Jones, Jac Towler